

1977 års IFA-kongress i Wien

Var det skatterna som det skulle talas om eller var det drömmen om ”Wien, Wien nur Du allein. . .” som hade lockat ca 1 700 personer (inkl Begleitpersonen) att samlas i Wien veckan den 3 — den 8 oktober 1977 för att delta i International Fiscal Associations 31:a kongress? Hur som helst, de 1 700 fick sitt lystmäte av både flödande skattevisdom och wienskt behag i många former!

För den ansvarsfulla uppgiften att föra den månghövddade kongressen i hamn svarade främst den österrikiska avdelningens ordförande Dr Robert Bechinie och generalsekretären Dr Robert Halpern.

De två kongressämnena handlade denna gång, det ena om — nog så aktuellt — ”inflationen och skatterna” och, det andra, om ”beräkningen av bolagens beskattningsbara inkomst”.

Inflationen och skatterna

Drygt ett 20-tal nationalrapporter i ämnet hade avgetts — däribland en svensk sådan av Göran Grosskopf. Dessa rapporter hade i sin tur analyserats och sammanfattats av generalrapportören professor Hans Georg Ruppe, Österrike.

Diskussionen blev som väntat livlig. Som mötesordförande fungerade Max Laxan, Frankrike.

Det är inte möjligt att här gå närmare in på alla de skäl som ansågs tala för eller emot att i skattelagarna ta hänsyn till inflationen. Givetvis kom man in på sådant som indexering av skatterna som medel mot inflationen. Bland mycket annat kom i blickpunkten erfarenheterna från Brasilien, där man som bekant haft en enorm inflation under årens lopp. Den indexering som man där tillämpat rekommenderades dock inte för export. Även om indexeringen möjligen kunde sägas vara en ”näst bästa” åtgärd, så var det inget botemedel!

När det var dags för resolutionen visade det sig att resolutionskommittén under ordförandeskap av Leif Mutén — välkänd i Skattenytts tidigare spalter — kommit fram till att ämnet egentligen inte lämpade sig för en resolution i konventionell mening. Man nöjde sig därför med en av kommittén utarbetad sammanfattning av diskussionen.

I sammanfattningen konstaterades att man varit allmänt överens om att skattelagstiftningen måste utformas med hänsyn till inflationsfaktorn, om man ville undvika de ogynnsamma effekterna av inflationen på beskattningen av bolagens och de enskilda personernas inkomster och på skattebördans fördelning. Diskussionen hade koncentrerat sig till tre huvudmetoder.

Den ena gällde möjligheten att tid efter annan justera skatteskalor, skatteavräkningar och skatteavdrag. På många håll har man motsatt sig sådana justeringar, eftersom man ansett att den faktiska skatteskärpningen utgjort en automatisk stabilisator mot inflationen. På senare tid har man dock alltmer övergått till justeringar av nyssnämnda slag som led i en anti-inflationistisk politik.

En annan metod siktade på tidsförloppet mellan inkomstens intjänande och skattebetalningen. Det noterades att man i vissa länder avsiktligt avstod från att justera den skatt som skulle betalas genom räntepåslag eller genom skatteindexering, detta därför att den vinst som skattebetalaren gjorde sig på grund av den senare skattebetalningen kunde ses som en kompensation för de motsvarande förluster som kunde tänkas uppkomma för skattebetalaren om man inte gjorde sådana justeringar. Om man införde dylika justeringar för att motverka inflationen kunde det å andra sidan skapa olikformigheter vid beskattningen i förhållande till dem som inte kunde utnyttja fördelarna av justeringarna.

Mera framkomlig ansågs den tredje metoden vara, nämligen att anpassa beräkningen av den beskattningsbara inkomsten, dvs beskattningsunderlaget, på sådant sätt att inflationseffekterna motverkades. Men även här fanns kritiska röster som varnade för oönskade verkningar av anpassningen.

Det rådde ingen tvekan om att den anpassning som man önskade nå var förenad med åtskilliga svårigheter.

Om anpassningen skulle göras fullständig, måste den omfatta allt sådant som värdeminskingsavdrag, varulagervärdering, valutatillgångar, skulder, ränteinkomster och -utgifter samt realisationsvinster. Dessa olika tillgångs- och utgångs- slag krävde vart och ett sin metod för anpassningen.

Anpassningsmetoderna kunde i sin tur variera. I huvudsak kunde det bli fråga om en allmän justering i förhållande till pris- eller kostnadsnivån. Även andra tekniska metoder var föremål för diskussion. I detta sammanhang ansågs utvecklingen mot allmänt erkända bokföringsmässiga principer för inflationsanpassningen vara ett viktigt förberedande steg.

Med hänsyn just till svårigheterna att förverkliga ett fullständigt inflationsskydd hade man i många länder — särskilt där inflationstakten var låg och där inflationen betraktades som en tillfällig företeelse — begränsat sig till endast vissa partiella skattelättnader i stället för fullt skydd. Som exempel på sådana lättnader nämndes accelererade värdeminskingsavdrag och liberala varulagervärderingsregler.

I debatten var det åtskilliga deltagare som angrep dessa slags begränsade åtgärder. Man menade att åtgärderna i fråga inte alltid åstadkom den minskade snedvridning av skattebördans fördelning som orsakades av inflationen. Dessa brister kunde särskilt framträda när de begränsade anti-inflationsåtgärderna inte omfattade sådant som penningtillgångar och skuldförbindelser. Begränsade åtgärder kunde lätt leda till nya snedvridningar ur fördelningssynpunkt. Snedvridningarna kunde undgås bara med ett fullt genomfört system. Men ändå var det andra som ifrågasatte om inte begränsade åtgärder i alla fall var att föredra, vare sig det nu var av principiella skäl eller av hänsyn till de stora kostnader för det allmänna som ett fullt genomfört system för inflationsskydd skulle dra med sig för det allmänna. Samtidigt konstaterades dock att sådana länder som hade en hög inflationstakt och som väntade

sig att inflationen skulle fortsätta inte såg någon annan utväg än att söka sig mot ett skattesystem som på ett mera genomfört sätt syftade till att motverka inflationen.

Diskussionen tycktes alltså ge vid handen att det mera var svårigheterna att genomföra de erforderliga åtgärderna än det principiella motståndet mot dem som bestämde takten för inflationens bekämpande på skatteområdet. Hur som helst så var man enig om den stora betydelsen av att man bekämpade inflationen, detta världens gissel, på alla sätt — genom både fiskala och andra medel.

Beräkningen av bolagens beskattningsbara inkomst

Även här förelåg ett väl förberett diskussionsunderlag i form av ett 20-tal nationalrapporter, varav en svensk genom Claes Söderströms redogörelse för den svenska bolagsbeskattningen. Generalrapportör var Charles J. Berg, Australien. Som mötesordförande tjänstgjorde Dr Franz Helbich, Österrike.

I diskussionen konstaterades de skiljaktigheter som förelåg mellan de skattemässiga och de bokföringsmässiga kraven på företagens inkomstredovisning. Huvudfrågan blev därför hur långt man kunde gå i anpassningen av den skattemässiga inkomststupsbeskattningen till den bokföringsmässiga.

Resolutionskommittén hade enligt förkljudande tänkt sig att rekommendera att alla ansträngningar skulle inriktas på utarbetandet av internationellt godtagna standardregler för den räkenskapsenliga redovisningen som också skulle komma till uttryck i de nationella reglerna. Den räkenskapsenliga redovisningen skulle i möjligaste mån läggas till grund för den taxeringsmässiga inkomstredovisningen. Från svensk synpunkt mera svårsmält var emellertid att man i detta sammanhang ville att skattelagstiftningen skulle avstå från att göra skattestimulansernas utnyttjande — jämför våra investeringsfonder — beroende av att motsvarande belopp blev avskrivna i räkenskaperna i fall då detta ansågs stå i strid med bokföringsmässiga grunder.

Uppenbarligen kom dock de rekommendationer som kommittén avsett att presentera att framstå som så pass orealistiska att IFA:s råd bestämde att något förslag till resolution i ämnet inte skulle framläggas inför kongressförsamlingen. Det blev alltså resolutionslöst även i detta ämne!

Seminarier

Jämsides med debatten i huvudämnen hölls två särskilda seminarier. Det ena behandlade OECD:s nya modellavtal av 1977 för undvikande av internationell dubbelbeskattning beträffande inkomst och förmögenhet. På det andra redogjordes för de österrikiska skattelagarna.

Kongressnytt i övrigt

1978 års kongress hålls i Sydney, Australien, den 17 — den 23 september. Diskussionsämnena blir

- 1) Beskattningen av utvinningsindustrier (t ex olje- och gruvföretag);
- 2) Olika behandling av inhemska och utländska investerare och betydelsen av internationella överenskommelser.

Av måhända större intresse för svenska deltagare är att 1979 års kongress kommer att hållas på betydligt närmare håll, nämligen i Köpenhamn på Bella-Center den 4 — den 8 september. Kongressämnena blir

- 1) Beskattningen av äganderättsöverlåtelser i samband med dödsfall eller gåvor "inter vivos" med särskild hänsyn till kontinuiteten i familjeföretag (generalrapportör professor Thøger Nielsen);
- 2) Betydelsen av förlust uppkommen i ett land på den skattemässiga behandlingen av företag eller företagskoncerner (generalrapportör Dr Gerhard Laule, Västtyskland). Ämne 2) är dock t v endast provisoriskt bestämt.

Till sist kan nämnas att Mr Alun G. Davies, Executive Director i Rio Tinto Zinc Corp., London, och den brittiska avdelningens färgstarke och temperamentsfulle ordförande, valts till ny IFA-president efter Dr Paul Gmuer, Schweiz, som av sagt sig posten efter att ha innehaft densamma under några år.

C.O. Sandström